

Жовті цеглини. психологічний роман

КУПИТИ

Ви підбирали ангелів? А от герой «Жовтих цеглин», учитель англійської мови, якось підбирає під своїм під'їздом світловолосого підлітка в байкерській куртці, з написом «Wild Angel» і вишитими крилами на ній. Можливо, це зовсім не ангел, а звичайний хлопець, якому потрібен порятунок? Проте і чоловіку не завадила б допомога у житті, що втратило всякий сенс. Але, о диво! Після нового знайомства справи в учителя йдуть на лад, чи тільки так здається? І що не так з цим ангелом? Щоб знайти відповіді, доведеться пройти довшу дорогу, ніж планував наш герой. «Жовті цеглини» - це історія про те, що можна змінити, відважившись на більше. Це оповідь про багатьох людей зі своїми проблемами та шляхами до щастя, які інколи перетинаються на одній дорозі життя. І тільки, якщо у вас достатньо сміливості бути хорошою людиною, вона дасть вам те, що шукаєте.

Мира Бо

ЖОВТІ ЦЕГЛИНИ

Мира Бо

ЖОВТІ ЩЕГЛИНИ

Мира Бо
Жовті цеглини : психологічний роман / Мира Бо. — Тернопіль : Видавництво Богдан,
2024. — 464 с.

ISBN 978-966-10-0926-3

© Мира Бо, 2023

© Видавництво Богдан, виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2024

Ви підбирали ангелів? А от герой «Жовтих цеглин», учитель англійської мови, якось підбирає під своїм під'їздом світловолосого підлітка в байкерській куртці, з написом «Wild Angel» і вишитими крилами на ній. Можливо, це зовсім не ангел, а звичайний хлопець, якому потрібен порятунок? Проте і чоловіку не завадила б допомога у житті, що втратило всякий сенс. Але, о диво! Після нового знайомства справи в учителя

йдуть на лад, чи тільки так здається?

І що не так з цим ангелом? Щоб знайти відповіді, доведеться пройти довшу дорогу, ніж планував наш герой.

«Жовті цеглини» — це історія про те, що можна змінити, відважившись на більше. Це оповідь про багатьох людей зі своїми проблемами та шляхами до щастя, які інколи перетинаються на одній дорозі життя. І тільки, якщо у вас достатньо сміливості бути хорошою людиною, вона дасть вам те, що шукаєте.

Від автора

Ця книга писалася задовго до повномасштабного вторгнення. В ній нема війни. Тобто в ній нема російсько-української війни, але є боротьба, яку веде кожна людина сама з собою, а ще деякі діти на самоті.

Ця книга правилася після повномасштабного вторгнення. Коли я вперше сіла її редагувати, то почала переписувати так, щоб пов'язати її події з нашою реальністю. Особливо сцену, де один із героїв питає в іншого, що таке зло. Відповідь здавалася мені такою очевидною, а мій персонаж її не знав. Як він міг її не знати?

Я переписала мало не пів книжки, коли зрозуміла, що вона втратила свою суть. Ця книга була не про війну українського народу проти зла і робити її такою було марно, бо зло має різні обличчя. Ця книга про те, на що ми здатні, якщо забажаємо втрутитися і допомогти. Вона на часі у війну і без війни, бо оповідає про ті проблеми, які є завжди. Приховані в чиїхось квартирах за міцно зачиненими дверима й боротьба з ними ведеться прямо зараз.

Однак цієї книги би не було, якби не наші воїни, що захищають нашу країну. Тому я дякую ЗСУ за можливість бути почутою, бути в безпеці й просто бути.

Також вдячна своїй сім'ї та друзям, які були першими читачами цієї книги. Редактору й усім, хто працював над цим твором разом зі мною. І вам, моїм першим читачам «Жовтих цеглин».

Бережіть себе!

@myra.stories

Усім, хто починав книги
та не дописував до кінця...
Колись це станеться.

Пролог

З неба падало листя. Воно закривало увесь обрій і, здавалося, збиралося завалити собою мій дім. Я не бачив його, але знав, що він позаду мене, відчував його спиною. Упевненості в цьому додавав живий собачий гавкіт: заходився щасливий пес. Мій. Я не уявляв, який він має вигляд, але знав, що люблю його до смерті, як усіх у тому будинку.

Під ногами зашурхотіло листя. Воно було кленове й червоне, я підкидав його ногами, щоби побачити під ним доріжку, інакше просто б не знав, куди йти. Вона тягнулася від дому, прямуючи кудись за обрій. Раніше я був упевнений, що вже у правильному місці, знайшов свій «дім» і тепер можу заспокоїтись, але дорóга так не думала. Вона жовтими плямами поміж червоного листя підказувала мені шлях і хотіла від мене неможливого: щоб я вкотре змінився. Мені не здавалося це хорошою ідеєю, але колись вона привела мене сюди, й відмовлятися йти нею було грубо. Я зітхнув, мусив у черговий раз вибирати сам.

— То ти йдеш? — запитав жіночий голос.

Він теж був десь позаду, хоча збирався йти вперед. Я знав цей голос і любив його, він жив у моєму будинку, й було зрозуміло, що складе мені компанію у новій подорожі. Куди? А хіба була різниця? Жовта дорóга не питала і не казала.

— Ми чекаємо, — наполягла жінка.

«У неї темне волосся», — подумалося мені, коли на плече опустилася чиясь рука. Вона належала не їй, а комусь іще, і її власник теж мав піти зі мною.

«Непогана компанія, — подумав я. — Троє людей і собака».

Я ступив на доріжку, сподіваючись, що мені вистачить сил дійти до кінця. Червоний листопад не зупинявся.

Мені знову почали снитися сни.

1.

Я прихистив ангела.

Стояв і дивився на нього, спираючись плечем на двері. Він спав на моєму дивані долілиць, і я не бачив його обличчя, лише біле сплутане волосся та як здіймалася його спина від подихів.

Він лежав непритомний, худий і побитий. Таким я його підібрав у дворі біля свого під'їзду. Не знаю точно, чому взагалі не покинув його там. Може, тому, що він був такий молодий, якщо чесно, ще зовсім дитина, а я все-таки учитель. От і не зміг пройти мимо, притягнув до себе і кинув його на диван у вітальні, він навіть і звуку не подав. А потім я побачив його крила.

Вони були вишиті на його байкерській шкіряній куртці на всю спину, а між ними фраза англійською: «Wild Angel». Куртка не нова, потерта, і крила на ній теж, але в темряві кімнати під єдиною лампою вони оживали і тремтіли на спині хлопця з кожним його подихом. Я дивився на цього дикого ангела, поки сон та втома не почали перемагати, тоді пішов спати, сподіваючись, що завтра все виявиться лише сном. Адже дорослі люди не роблять таких необдуманих речей — вони не тягають додому ангелів.

Але вранці він не відлетів. Похмуро сидів на дивані, здавалося, боявся підвестися, ніби йому для життя був даний тільки цей старий диван і ні кроку далі.

— Привіт, — сказав я і вийшов зі своєї кімнати, кутаючись у халат.

Хлопець тільки зніяковіло кивнув.

— Ти... Ти знайшов мене? — сказав він, нарешті відкашлявшись і борячись із хрипами у голосі. — Точніше, де ти знайшов мене?

— Ти валявся у дворі, — сказав я, показуючи на вікно, що виходило на подвір'я.

Він закивав, мабуть, пригадуючи, як знепритомнів. Його голова хилилася так низько, що стоячи над ним, я не бачив його обличчя. Сьогодні мені було спокійніше, я навіть почувався трохи розчарованим у собі, тим, що вчора ця дитина настільки вразила мене. Ангел... Лише якась куртка, як я міг такого навігадувати? Раптом хлопець підвів на мене очі й запитав:

— Навіщо?

— Навіщо що? — не зрозумів я.

— Навіщо ти мене підібрав?

У нього були дуже сині очі. Такі несподівано холодні, серйозні та підозрілі. Він звинувачував мене в тому, що всі інші вважали б добрим учинком.

І я злякався, мов колись на іспиті: не знав відповіді. Чому? Може, я його пожалів? Не зміг залишити валятися на холоді? Можна було придумати якусь відповідь, стільки варіантів підходило, але, якщо чесно, я не розумів, чому тоді забрав хлопця до себе. Мене розвеселила власна невпевненість, адже я не міг упоратися навіть із таким простим питанням.

— Не знаю, — я розвернувся й пішов у кухню.

— Їсти будеш? — закричав я, щоби змінити тему, й одразу додав: — Іди сюди, а то мені не чути!

Я почав торохтіти тарілками, і за кілька хвилин почувся шурхіт: ангел заповз у кухню і впав на ближній стілець.

— То ти не знаєш, чому забрав мене до себе додому? — підозріливо уточнив він.

— Ага, — не повертаючись до нього, відповів я. — Просто так вийшло.

— Ти ж розумієш, як це небезпечно? А якби я тебе обікрав чи вбив? — серйозним тоном поцікавився хлопець.

— У твоєму стані було би складно таке зробити. До того ж ти мені якось одразу сподобався, — сказав я, готуючи сніданок.

На секунду за моєю спиною замовкли, а потім:

— Ти що, гей?

Я закашлявся від своєї ж слини й різко обернувся:

— Чому гей? Ні, звичайно! — на мене пильно й недовірливо дивилися блакитні очі.

— Ну, ти в халаті й притягнув додому хлопця, не думаючи про наслідки. І ти готуєш! Що, до речі?

— Мені так зручно! — сказав я, смикаючи комір халата. — Дуже. І млинці будуть.

— Млинці? — гидливо скривився хлопець. — Ти точно голубий!

— Та ні, — відказав я, гнівно виливаючи вміст миски на сковорідку.

Чому я повинен виправдовуватися перед цією дитиною? Звідки взагалі взялася маячня про голубих?

— То де твоя сім'я? Дружина? Діти? — допит ще не закінчився. — Ти ж старий уже. Скільки тобі років? Сорок?

— Десь так, — відповів я.

Я не хотів виправдовуватися та розповідати про своє життя, але питання зачіпали за живе, боліли в тих місцях, яких сам намагався не торкатися. Цей хлопець узяв і тицьнув мене носом у болюче. Тому далі я готував мовчки, поки він роздивлявся рани на своїх руках й іноді косився на мене.

Нічого гейського в моїй зовнішності не було, принаймні ні від кого раніше я такого не чув. І не те, щоб я був проти цих людей, просто слова дитини наштовхували на роздуми. От як тепер бачать мене інші! Самотній чоловік мого віку, без дружини або дітей, тепер гей... Чи всі так думають, чи тільки молодь? Було над чим замислитись, але не зараз.

Я різко поставив перед хлопцем тарілку.

— Омлет. Млинців не буде. Не заслужив.

Ангел заткнувся і накинувся на їжу. Припрошувати не довелось. Я сів навпроти і дивився, як він швидко пожирає яйця, закушуючи хлібом та всім, що потрапить під руку. Для себе я не готував, після допиту не хотілось їсти, і я тільки спостерігав.

Коли добра половина була з'їдена, він зробив паузу і запитав:

— То де дружина?

«Наполегливий», — подумав я.

— Нема, — відповів я.

— Облажався? — все ще пожираючи яйця, уточнив він.

— Можна і так сказати.

— Зрадив? Чи бив? Пив? — нескромно припустив хлопець.

— Нічого такого, — весело відповів я. — Просто думав, що все попереду, та якось не вгадав із часом. Виявилось, що я не безсмертний, старію та можу померти.

— А я — безсмертний, — усміхнувся він, доїдаючи.

— У твоєму віці так усім здається. Скільки тобі, шістнадцять, сімнадцять?

— Десь так, — відповів у тон мені. — Дякую за їжу. І за те, що

підібрав, але мені нема чим тобі віддячити.

— Більше не потрапляй у халепу, — сказав я. — Є куди піти? А хочеш — залишайся.

Хлопець похитав головою й усміхнувся.

— Ні-ні. Я в тебе не залишуся. Ти дуже дивний тип.

Я засміявся, а він встав:

— Там відчинено? — спитав, киваючи в бік коридору, що вів до дверей.

— Просто замок поверни, і все.

— Ну, тоді бувай. Заведи собі подружку, поки не все втрачено.

— Спасибі за пораду. Подумаю над цим, — відповів я у спину хлопцю.

Крила і «Wild Angel» зникли, і я почув дверне клацання.

Дивний... Може, й справді. Чому я запропонував йому залишитись? А якби він погодився? Це все моя дурна професія. Потрібно допомагати дітям. Хоча який із мене педагог? Навіть не спитав у пацана, що трапилося, де живе, хто батьки. Просто так відпустив. Не виходить із мене дорослого. Тридцять вісім років, а свого розуму нема, як каже тато. Сподіваюсь, у хлопця не тільки куртка бійцівська, а й нутрі, бо, якщо чесно, на роль батька чи захисника я зовсім не годжусь.

Із цими думками я встав, прибрав на кухні бардак після приготування їжі, та виходячи, зачіпився за стілець, на якому кілька хвилин тому сидів хлопець. Треба було збиратися на роботу, натомість я задивився на стілець. Порожній стілець... На душі виникло знайоме почуття порожнечі, тільки я не зрозумів, чому відчував його саме зараз. Порожнеча всередині уже дійшла до країв і поволі вийшла з берегів. Але як усі люди цього дурного світу, що мчав у нікуди, я вирішив не звертати уваги на те, що в мені щойно відбулось — я запізнаювався, мені було ніколи аналізувати невидиму проблему.

2.

Мої батьки освічені люди: тато — доктор наук, мати — вчителька музики. Інтелігенція. Тепер вони так само інтелігентно живуть у селі, по-науковому вирощують зелень на городі та займаються бджолярством. Так само по-науковому вони виховували мене. Нічого поганого сказати не можу, мене любили і люблять, але, напевно, багато чого на початку мого життя було занадто правильним, занадто акуратним.

Я завжди був чисто одягнений, заправлений і застебнутий на всі ґудзики, причесаний. Вітався і розмовляв увічливо. Ніколи не мав проблем зі старшими, а однолітки вважали мене зразковим хлопцем. Добре вчився і йшов правильним шляхом, не спотикаючись.

Коли треба було вибрати професію, я послухався поради свого шкільного вчителя з англійської мови, який вважав, що мені дається мова. Батьки погодились, а коли я після навчання залишився працювати в університеті, зраділи. Адже викладання вони вважали за престижну справу, мене ж просто влаштовувало, що всі навколо задоволені.

Кілька разів я думав одружитися, але завжди знаходилася причина чому «ні», і я впевнено казав собі, що все попереду. Так і було, поки роки не перетворилися у велику цифру витраченого часу. Батьки з'їхали, друзі вічно у сімейних клопотах, а я сиджу в порожній квартирі та іноді думаю, що не туди звернув. Чи, може, я ніколи не був на правильному шляху? Навіть не можу пригадати, чи був колись щасливий, чи хоча б раз відчував сильні емоції. Я все чекав, коли почну жити, а поки...

Поки викладав студентам ази англійської мови. Кілька сотень студентів на рік, тому рідко запам'ятовував їхні імена та обличчя — суцільний конвеєр. Я непогано ставився до цих молодих людей: не засуджував і не хотів від них неможливого. Проте і давав від себе небагато, тільки те, що можна прочитати у книжці, чекаючи на фразу: «Заняття закінчено» з таким самим нетерпінням, як і вони.

Щоправда, останнім часом щось змінилось: я почав боятися цього «закінчено».

Педрада, навколо за партами сидять колеги, котрі на якусь годину перетворилися на заручників своєї роботи. Викладачі обговорюють чергову реформу освіти чи якусь проблемну групу, проте більшість говорить зовсім не про роботу. Жінки переглядають каталог косметики: нюхають, труть його сторінки, передають із рук у руки, а чоловіки — ну, їх тут мало, залишилися тільки старі діди та ще пара людино-одиниць, які не визначились у житті. Як завжди, мені нудно, доки не заходить наш декан факультету Тамара і каже: «Все, ваше життя закінчено!». Вона якась зовсім не своя, занадто драматична. Я починаю сміятися, гадаючи, чого б це Тамара вирішила пожартувати? Озираюся на інших і бачу, що тільки я вважаю слова декана жартом: усі люди довкола збирають свої речі та йдуть, ніби згодні з вироком, навіть сама Тамара. Тільки я залишаюся за партою, і каталог жіночої косметики лежить на стільці — його забули, він став не потрібен. Сиджу і дивуюсь, адже життя тільки почалося. Чому воно закінчилося так швидко?

Звісно, це сон. І спав я не на педраді, а у своєму ліжку. Він повторювався, доки я не припинив у класі говорити: «Заняття закінчено», перейшов на «Всі вільні». Але кілька днів тому в сні Тамара майже з гордістю виголосила: «Всі вільні. Життю ви більше не потрібні». Нікого з присутніх не потурбував пафос її слів, вони були задоволені: матерям не треба було виховувати дітей, бабусям — їх няньчити, старі люди могли не перейматися маленькою пенсією, а двоє чоловіків із присутніх на педраді могли не ганьбитися мізерною викладацькою зарплатою.

Тепер я закінчував свій урок із дзвінком, просто піднімаючи палець і киваючи студентам, що вони можуть іти. У моєму страшному сні дзвенів дзвінок, який означав, що для всіх настав їхній час, і викладачі, як мурахи, розповзалися з аудиторії, а Тамара підбирала каталог і сідала біля мене на вільний стілець. Вона, як дитині, пояснювала мені, що дзвінок означає закінчення мого нікчемного, нікому не потрібного життя, і мені теж пора вставати і йти.

Ось уже більше місяця я не спав нормально. Розплющуючи очі, відразу бачив білу стелю, бо завжди спав на спині. Вставав, поправляв ліжку, одягав халат на піжаму та йшов на кухню пити зелений чай. За цим процесом обіцяв собі, що нарешті куплю заспокійливі пігулки або

візьму відпустку, але ні того, ні іншого не робив. Бо таблетки означатимуть, що в мене проблеми з головою, а відпустка покаже, що мені нема з ким поїхати на відпочинок.

Я вже й не сподівався на якесь полегшення, але щось таки змінилося. Після зустрічі з пацаном сни стали іншими.

Сиджу в шкільному класі, довкола мене такі ж школярі, як я сам. Клас дуже схожий на той, що був у моєму дитинстві, але обличчя дітей незнайомі. Заходить учителька, молода, зовсім не схожа на велику і старомодну Тамару, та представляє нам новенького учня. Він худий, зі світлою шкірою та волоссям, дивиться на нас із усмішкою, але очі непривітні. Я не звертаю на нього увагу, поки хлопець не сідає на вільне місце попереду мене. Піднімаю очі й бачу, що він у шкірянці, а на спині написано «Wild Angel». Перш ніж прокинутися, встигаю подумати: по-перше, що шкільні правила забороняють носити подібне; і по-друге, я хочу потоваришувати з цим новеньким, адже куртка у нього справді класна.

Після цього сну мені за довгий час не захотілося бігти до лікаря за рецептом на снодійне. За чашкою чаю я обвів поглядом білу плитку моєї маленької кухні й подумав, що з такими снами можна примиритись. Але є інше «але»...

Він ніяк не виходив у мене з голови. Цей ангел. Привиджувався мені то на дивані, то за кухонним столом. Уже минуло кілька днів, хлопець мав би випаруватися з моєї пам'яті, але він уперто продовжував там жити. «Чому він не залишився? — питав я себе. — А чому повинен був залишитися?» — продовжував розмову хтось розумніший усередині мене. Можливо, це самотність з'їдає мене? За віком ніби пора. А може, просто все пішло не за сценарієм?

Колись була у шкільній програмі повість Маркеса про старого з крилами, якого одного разу в своєму дворі знайшла звичайна сім'я. Сам я її у школі не читав, тоді ми такого не вчили, ознайомився з нею, коли був практикантом у школі. То був перший і єдиний раз, коли я її читав, і тут раптом згадав про це невелике оповідання. Навіть знайшов у мережі та прочитав іще раз. До цього мені здавалося, що ситуація один в один: мій ангел і Маркеса схожі, але, прочитавши, я не знайшов подібності. Чому ж я був певен, що знайду відповідь у цій історії? Можливо, тому, що і там, і тут залишилася таємниця: звідки прилетіли

наші ангели, чому й куди врешті-решт вони полетіли? Або вони все-таки схожі? Хлопець у моїй квартирі і старий Маркеса не належали до божественних істот. Навпаки, вони були по-людськи беззахисними, надто приземленими та зламаними. Наче крила хтось їм пришив, і вони зовсім їм не пасували. В моїй історії мене турбувало лише одне: мій людино-ангел надто швидко відлетів. І де його тепер знайти, й чи варто взагалі шукати?

Іноді вранці, дивлячись на себе у дзеркало, я замислювався: чому сьогодні прокинувся? Особливо у вихідні, коли не треба йти до університету на заняття. Адже люди поспішають кудись, до когось? А я? Заспокоювався тим, що живі батьки, ловлячи себе на думці, що лише невдахи вважають це досягненням у особистому житті. Тому, отримуючи чергову суму на картку від замовника за переклад тексту (щоденний підробіток, який замінював хобі), я замислювався, що ще з побутової техніки потрібно оновити батькам чи собі. Не знаходячи розумного застосування грошам, залишав їх на рахунок: чекати на той час, коли мені доведеться придбати дівчині мільйон червоних троянд, наповнити ванну шампанським або купити саму дівчину, якщо життя мене до цього доведе.

Перед дзеркалом я також розумів, що, незважаючи на кругленьку цифру мого віку, час мене пожалів. Поки пожалів... Я мав кращий вигляд, ніж мої одружені однолітки, які виховували своїх нащадків: менше зморщок і не такий сутулий від складного сімейного життя. Я ніколи не витрачався на абонементи у спортзал — зарядка зрідка перед телевізором не наростила мені м'язову масу, але й не дала вирости гидкому животикові, який був у кожного другого чоловіка під сорок. Волосся ще трималося на голові, зуби ще не покрилися віковим жовтим нальотом, а мішки під очима поки що зменшувалися від умивання холодною водою. Тож ранкового себе я ще якось терпів, проблема була зі мною вечірнім.

Додому завжди повертався пізно: спочатку заняття в університеті, потім репетиторство чи викладання на курсах іноземної мови. Дім — для їжі та сну або перекладів через інтернет. Я не мав часу на життя поза роботою. Повертаючись додому, сідав на диван, який стояв у центрі вітальні, та бачив перед собою ноутбук, що примостився на невеликому столикові перед диваном, за ним трохи далі стояв

телевізор, майже закриваючи собою вікно. У кінці дня в мене був шикарний вибір: займатися роботою і далі або дивитися телек — поки трудовоголізм перемагав, адже в ньому був весь сенс мого життя.

Проте не любив я себе і своє життя саме за той момент, коли тільки опускався на подушку дивана й усвідомлював, що за день втомився, а нагороди ніякої не буде (гроші не рахуються, колись зрозумієте). Не буде дружини, яка почне просити гроші на нову сукню, а я поламаюся трохи

і все-таки дам. Вона ж усміхнеться так жахливо щасливо, ніби я врятував планету від голоду, і сяде біля мене дивитися серіал. Не буде дитини, яка глядітиме на мене незрозумілим мені поглядом із килима: «Хто ти? — запитав би малюк. — Невже ти мій батько?». А я теж у відповідь подивився би на нього: «Хто ти? Невже в мене вже є дитя?». Не буде рожевого килимка у ванній, потворного, але приємного на дотик — тому що я його точно не куплю, як і сотні інших речей, а того, хто купить — не буде.

У такий момент я розумів того старого з крилами, розумів усе в ньому. Наприклад, що він робив свої ангельські справи, а потім раптом присів, як і я, і зрозумів, що нагороди не буде й нема чого кудись летіти. Коли думав про того пацана, що мені зустрівся, то здавалося, що я більше підходжу для його байкерської куртки з крилами, бо більше пролітав і більше втомився. Не підходила йому та куртка за віком, і взагалі. А втім, що я знав про його життя чи про життя ангела Маркеса? Нічого... Я просто все вигадав, краще припинити роздуми і зайнятися тим, що має сенс, — роботою. Тому відкриваю пошту, сідаю за переклад...

3.

— Хто не передав за проїзд? — закричав водій автобуса. — Ей, там позаду!

Щодня серед людей у автобусі, яким їжджу з роботи, якісь непорозуміння. Я не брав у них участі, але сьогодні не вийшло.

— Ще хтось точно не заплатив. Жінко позаду, ви платили? — спитав водій.

Маленька кругленька леді середнього віку спочатку сховала очі, а потім, червоніючи, закричала:

— Я платила!

Вона озирнулася на всі боки в пошуках жертви і зустрілася очима зі мною. Не знаю, що вона там побачила, але її очі стали вузькими, а червона шия витягнулась, і вона на весь автобус запитала:

— Чоловіче, а ви платили?

Я не мав наміру виправдовуватись, але пасажери дивилися на мене.

— Я дві зупинки тому зайшов і, звісно, вже заплатив.

Моя відповідь тиха, тільки ті люди, які стояли близько, почули.

— Та що ви таке кажете? Ви зі мною увійшли, я вас бачила! — а ось леді закричала голосно.

Деякі люди співчутливо дивилися на мене, але ті, хто далі, озиралися, бачили мене, дорослого чоловіка, і починали перешіптуватися. «У нього що, грошей нема? Чому не платить? Навіщо він бреше? Такий нормальний на вигляд, а жмот... Нині таке покоління... І не соромно!» — звучали фрази то тут, то там.

— Мені все одно, хто там із вас не заплатив: мужик чи баба, — знову закричав знервований водій. — Або хтось дасть мені гроші, або я нікуди не поїду, — видно, у нього видався важкий день.

Автобус умить вибухнув від обурення: хтось доводив водієві, що він не має права таке робити, хтось виламував двері транспорту, всі інші поділилися на два табори, ті, хто кричав на мене або на круглу леді.

Я ж дивився на жінку, яка звинуватила мене, і сподівався, що в неї прокинеться совість. Вона сварилася з пасажирами, тицяла у мене пальцем, і совісті в неї анітрохи не було. Здається, вона вже повірила у власну брехню.

І я здався. Передавав за проїзд ще кілька купюр. Тільки-но водій отримав свої гроші, він рушив з місця, його вже не хвилювало, хто намагався його обдурити. Пасажири не такі мудрі: ті, хто був за мене, дивилися на мене з нерозумінням, їм невтямки, чому я заплатив; ті ж, хто захищав леді, переможно і зневажливо витріщалися та обговорювали між собою мою безсоромну поведінку. Кругла леді дивилась у вікно і загалом уже забула про неприємну ситуацію. Довго погляди я не витримав і вислизнув на наступній зупинці.

За маршрутом цей автобус зупинявся біля мого будинку, але я зазвичай виходив на попередній зупинці, щоби трохи пройтися. Яким би не був стомленим, завжди дотримувався свого правила, бо треба було компенсувати відсутність тренувань у спортзалі.

Цього разу довелося йти пішки набагато більше. Чекати ще один переповнений транспорт не було сил, а я і так був засмучений, голодний і мріяв про ліжку. Два квартали пройшов якнайшвидше — дуже хотів потрапити до квартири, але, коли повернув у арку, що виходила в мій двір, відчув обурення: якісь хлопці билися. Вже немаленькі, четверо дурнів років по сімнадцять, може й більше. Кричали, шипіли, пихкали. Мені не було до них діла. «Просто тихо прослизну повз них», — подумав я і швидко пішов. Ніхто не звернув на мене уваги. Я був радий, не хотів втручатися, не бажав, щоб мені зіпсували обличчя та вечір. Я майже пройшов, доки не побачив чорну шкіряну куртку. Й умить зрадів і, здається, отупів.

— Ей, хлопці, якось негарно втрюх на одного? — сказав я, посміхаючись, ніби не було невдалої поїздки на автобусі й виснажливого робочого дня.

Ну, не міг я нічого вдіяти з цією тупою, непідходящою в цій ситуації посмішкою.

— Може, пора по домах? Час пізній.

Хлопці зупинилися на мить. Один із них кинув:

— Вали звідси, або й тобі влетить, — і заїхав світловолосому хлопчикові під дих.

— Прикро, — сказав я, кинув портфель і вдарив його дружка по обличчю (взагалі, по морді, але у зв'язку з моєю професією, нехай буде по обличчю).

«Можна було викликати поліцію, — запізно подумав я. — Або хоча би спробувати пригрозити поліцією». Але моя рука була вже на обличчі хлопця, і від болю в кісточках я отримав величезне задоволення. Коли востаннє бив когось? Скільки років тому, і чи було це взагалі?

Поки хлопець, якому я врізав, отямлювався, на мене накиннулися ще двоє. А мій білявий власник байкерської куртки отримав перепочинок. Він підняв голову з побитим обличчям і подивився на того, хто втрутився у бійку. У нього були очі людини, яка намагається згадати знайоме обличчя, але ні в нього, ні у мене не було часу на спогади.

Якось ухиляючись від ударів, я пробрався до ангела й однією рукою підняв його за комір на ноги.

— Бийся або тікай! — прогорлав я йому в обличчя, впустив момент і отримав удар по нирках.

Ангел врізав моєму кривдникові по морді (саме так, не по обличчю, про яке виховання можна говорити, коли б'єшся в моєму віці з підлітками). Я кинувся в ноги іншого хлопця, і завертілося...

Кілька хвилин я бачив тільки руки і ноги, що летіли в мене, якісь удари я пропускав, якісь у ціль не влучали. Іноді мені щастило, і точним ударом я вибивав одного з нападників на кілька секунд із бійки. Ангел бився не дуже вміло, але зі злістю, і здавалося, вже не відчував ні болю, ні ударів.

Їх було троє, нас — двоє, але чи то ангел справді був диким, чи мій зрілий мозок давав мені виграшні позиції, наші супротивники швидко втратили запал і втомилися. Якоїсь миті ні вони, ні ми вже не могли нормально стояти на ногах.

Хлопці переглянулися і почали задкувати. Той, який говорив зі мною раніше, затримався, тицьнув у нас пальцем і сказав:

— Ти, е-е-е-е, — мабуть, звертався він до мене, хотів сказати щось розумне, але не зміг. — Короче, я тебе запам'ятав, кретине. Даремно ти поліз.

Палець смикнувся:

— А ти, Оскаре, сука, більше не з'являйся. Бачити тебе не хочу й нікому нічого не патякай, інакше в могилу підеш. Закопаю. І ніхто тобі не допоможе.

Потім хлопець розвернувся і побіг.

Я видихнув і розсміявся:

— Пафосно прозвучало. Як думаєш? Чи в моду знову повернулися високопарні погрози?

Ангел, тобто Оскар, сповз по стіні на землю. В нього був вигляд побитого. Він зітхнув і, здавалося, збирався зомліти. Я глянув на нього згори вниз і відкрив таємницю нашої першої зустрічі: тепер було зрозуміло, що відбулося того вечора, перед тим, як я притягнув його до себе додому.

— Знаєш, увесь час, поки ми махали кулаками, я думав, як ти ще не розсипався у твої сорок років? — на останньому подиху видавив Оскар.

— Якщо чесно, з нас двох розсипаєшся ти. То куди тебе провести? — запитав я зі співчуттям.

Ангел заплющив очі, він ледве дихав:

— Я тут трохи відпочину, а тоді піду. Тільки трохи посиджу, — голос був тихий, він переконував не мене, а себе.

Я присів біля нього навпочіпки, щоб можна було добре вдивитися йому в обличчя.

— Ні, Оскаре, так не піде. Або кажи, куди тебе нести, або йдемо до мене.

Хлопець сидів тихо, і по його запилюжених і побитих щоках текли сльози. Він не розплющував очі, ніби, якщо не бачитиме мене, то і я його. А тоді я не зможу помітити, що він плаче, йому не буде соромно, і можливо, всі його проблеми пройдуть стороною, поки він тут сидітиме. Але так не буває, і хлопець розумів це дуже добре.

— Ти точно гей, — сказав він, розплющив очі, і я зрозумів: до мене. Бо як би йому не було незручно йти до мене, йти до себе було ще гірше.

— Звісно, — усміхнувся я, встав, узяв його за руку і майже закинув собі на спину.

Він був легким. «Можливо, справа у крилах», — подумав я, але ця думка швидко зникла. Все боліло, а до мого під'їзду залишалася ще сотня довгих вистражданих кроків. Ми якось підібрали мій портфель, і хитаючись, побрели до будинку. «Сьогодні перекладів не буде», — подумав я.

4.

Дуже складно вести пару в студентів, коли твоє обличчя прикрашають фінгали. Я стояв біля дошки і пояснював тему, рухаючи крейдою туди-сюди. Так уважно мене ще ніколи не слухали. Не знаю, що думали студенти, але коли я дивився на них, помічав величезне нерозуміння ситуації. Наче те, що я брав участь у бійці (а це беззаперечно), було у принципі неможливо. Старіючі чоловіки в картатих сорочках, які просять називати їх Mister і на ім'я, які важко знаходять Instagram у телефоні й замінюють слово «сексуальна» словом «приваблива», не можуть влізати у бійку. Розмахуючи руками, копати або штовхати такого ж старого діда, а потім хекати і лежати на траві — можуть, але вони ніколи не приходять на пари з обдертими кісточками пальців та синім обличчям у набряках, і точно ці рани їх не молодять.

А мене молодили. Наскільки мені було погано фізично, настільки піднесено я відчував себе морально. Я літав. Був бадьорий і веселий, наче вчора ті хлопці вибили з мене десяток років або радше купу пилу, який я сам на себе натрусив. У коридорі на мене оглядались інші викладачі, дивились осудливо-співчутливо і йшли, а я тільки усміхався, бо зуби, на щастя, залишилися цілими. Після третьої пари мене викликала декан, та сама Тамара, яка приходила до мене у снах. Хтось, безперечно, доніс їй на мене, такого безсовісного викладача, який своїм виглядом партачить дисципліну.

Довелося сказати їй майже всю правду.

— Але чому ви не звернулися до правоохоронних органів?! — зриваючись на крик, запитала вона вп'яте.

Я, наче маленький хлопчик, невпевнено човгаючи ногою під столом і заламуючи собі пальці, відповідав:

— Але, Тамаро, в мене сів телефон. І як я міг кинути бідного хлопчика в біді? Ви б його бачили, він ледве тримався на ногах. Я сам не очікував, що таке трапиться.

Тамара стояла, обсмикуючи блузку, що часто розходилася в неї на грудях, коли та обурювалася. Груді у неї були великі, як і всі інші її розміри, котрі жінка не визнавала і вперто носила одяг, що був їй

малий. Її кучеряве коротке волосся підстрибувало від обурення своєї хазяйки й було схоже на кущ, який вітер носив туди-сюди. Яким би комічним не був вигляд Тамари, її серйозні примружені очі ніколи не давали мені спуску, і зараз вона підозріло дивилася на мене: щось у моєму голосі чи вигляді здавалось їй сумнівним. Певно, забагато щастя було під синцями. Усе ж декана я побоювався, вона була недурною і неймовірно нагадувала мені мою маму. Не виглядом, а міцними нутрощами. Тому брехати Тамарі по-великому я не міг, довелося робити ображений вигляд:

— Ви ж не думаєте, що можна отримувати задоволення від цих ран?
— я показав на своє різнокольорове обличчя.

— Ні, що ви! — Тамара розкаялась та похитала головою. І справді, хто зі здоровим глуздом полізе в бійку. — Просто мені шкода, що таке сталося. У світі стільки знедолених дітей, яким навіть за бажання важко допомогти. Прикро, що ви потрапили у складну ситуацію, але я не можу дозволити студентам бачити вас у такому вигляді. Вони ж не знають, що сталося насправді, а інші викладачі... Ви навіть уявити не можете, що вони вже собі навігадували... — жінка підняла очі до неба.

Мені стало дуже цікаво, що ж такого могла нафантазувати купка молоденьких учительок і старих професорів. Але я хотів, щоб розмова швидше закінчилася, тож промовчав. Тамара притулила товстенькі пальчики до своїх пухлих губ і задумалася.

— Думаю, як виняток, ви до кінця тижня можете побути вдома, — продовжила вона, і я з подивом подивився на неї. — Поки не зійдуть синці з лица, я заміню вас кимось. Ви повинні відлежатися, ви заслуговуєте на винагороду за достойну справу. То що, домовились? — я відкрив рота, щоб заперечити, але декан підняла руку і продовжила: — До понеділка.

Тамара кивнула мені, вкотре поправила весь свій одяг, заспокоїлась і вместила на стільці круглу п'яту точку. Цим вона показала, що розмова закінчена, а проблема розв'язана.

Я вийшов за двері. Була середа — в запасі залишалася купа вільного часу. Що з ним узагалі роблять?

Підійшла висока дівчина з паперами в руках, можна було подумати, що це студентка. Насправді Кіра була викладачкою і єдиною

нормальною людиною в університеті. Її нормальність помічав лише я, всі інші думали про неї як про свавільну молоду персону.

— Хтось нарешті побачив, який ти гнилий усередині і вмазав тобі? Думала, що тільки я бачу тебе наскрізь, — хитро підморгнувши, підколола вона.

— Тільки ти, — визнав я. — Цього разу я сам поліз, куди не треба.

— А ти на таке здатний? — засумнівалася дівчина. — Ніколи раніше не бачила, щоб ти робив необдумані вчинки. Чи не ти жив девізом «Тихіше їдеш, далі будеш»? Чи пай-хлопчик вирішив зробити щось негідне для різноманітності?

— Високої ти про мене думки, — було прикро чути подібне, особливо від Кіри.

— Заслужив, — сказала дівчина і натиснула на мій синець на обличчі, що змусило зашипіти.

— Боляче! Навіщо ти так? — занив я, хапаючись за щоку.

— Стало цікаво, чи ти відчуєш. Виявляється, щось таки відчуваєш. Треба ловити момент! — і дівчина знову торкнулася синця, тільки вже іншого.

— Перестань! — я остаточно образився.

— Гаразд, більше не буду. Просто ти якийсь людяний сьогодні, сам на себе не схожий. Уперше бачу тебе таким живим.

— Серйозно?

Запитання прозвучало не з подивом, а з надією. Я подумав, що Кіра не зрозуміє, але вона раптом подивилася мені у вічі й сказала просте «Так». Наче знала, що я питаю про щось більше.

Ми помовчали.

— То що сталося? Бо подекують, що чийсь чоловік вилупив тебе, позаяк ти спав із його дружиною, — запитала Кіра, їй і самій було цікаво.

— Так усі думають? — я скривився.

— Повір, ця версія ще нормальна. Є історії з наркотиками, малолітками, іграми в карти і мафією, — дівчина усміхнулася. — Зізнавайся, хто тебе так?

— Боюся тебе розчарувати. У дворі з хлопцями побився, — визнавати подібне було незвично.

Кіра засміялася.

— Як маленький хлопчик?

— Саме так, — я відразу спробував змінити тему. — Ти додому?

Кіра кивнула.

— На сьогодні все. А ти?

Я усміхнувся:

— Мене відправили додому і сказали, не з'являтися до кінця тижня. В моєму житті такого досвіду ще не було. Я навіть у школі не бився.

— Краще пізно, ніж ніколи, — зауважила Кіра. — А ось я билася з хлопчиками, їм від мене добряче діставалось, а мою маму постійно викликали до школи. Це загартовує, що тобі не завадить.

— Ха! — сказав я і замовк, бо не був готовий до подробиць із дитинства дівчини посеред коридору, але, якщо ми вже почали, не міг не уточнити, чому.

— Повненькою була. Дітям моя вага не подобалася, — вона легко знизала плечима.

Я з подивом глянув на худу Кіру.

— Ніколи б не подумав.

У наших розмовах ми з Кірою завжди доходили до моменту, коли вона мовчала, і я мовчав. Звісно, нам обом ставало ніяково. Я відчував, що від мене чогось чекають, навіть я сам від себе чогось чекав і продовжував нічого не робити.

— Невдовзі побачимося, боєць, — і вона розвернулася, щоби піти.

Цього разу я зрозумів, що просто не хочу, аби вона йшла від мене ось так. Хочу, щоб зі мною говорили Кіриним голосом, Кіриними фразочками. Але я не знав, що сказати. Або знав, але це безглуздо, дуже безглуздо. «Яка різниця...» — подумав я і:

— У мене вдома ангел, — голосно мовив їй услід.

Нас уже відділяло кілька кроків, але вона почула й обернулася.

— Ти зараз не зайнята? Не хочеш познайомитися? — заторохтів я.

— З ангелом? — недовіжливо перепитала Кіра.

— З Оскаром, — сказав я.

— Це кіт? — здивовано запитала вона.

— Ні, — уточнив я, трохи сумніваючись у своїх відповідях.

Інша дівчина, та що там, інша людина мене не зрозуміла б. «Головою не вдарився?» — мені вже чулася ця фраза. Я стояв і мовчав, бо пояснити, хто такий Оскар, не міг, сам не знав. Але мені хотілося

познайомити Кіру з ним, тому я дивився на неї собачими очима:
зрозумій мене, ну, зрозумій мене, будь ласка.

Кіра подивилася на мене, покивала головою, подумала і сказала:
— Чому ні? Давай!

5.

Дорогою я спробував пояснити Кірі, хто такий Оскар. Вийшло погано: що б не говорив, слова не передавали всієї його значущості. Та й сам я не був у чомусь упевнений. З іншого боку, було приємно ось так просто йти, спілкуватися та думати, що буде далі.

А далі ми мало не впустили об'єкт знайомства. Коли увійшли у квартиру, хлопець уже збирався виходити з неї. Він мав жахливий вигляд, але вже тримався на ногах і вирішив якнайшвидше втекти.

— Ти куди? — запитав я, знімаючи черевики.

— У тебе нема їжі, й комп'ютер під паролем. Мені набридло валятися на дивані, тож я вирішив, що пора йти додомки, — пояснив хлопець, косячись на Кіру, яка теж знімала взуття.

— Я купив їжу, — сказав я і сунув пакет Оскару в руки, щоб той не зміг піти. — Розбери.

Хлопчик відкрив пакет, подивився на скромні покупки, пробурчав «Гаразд», розвернувся й пішов на кухню.

Я допоміг Кірі прилаштувати верхній одяг до шафи, і ми ступили слідом.

Коли увійшли до кухні, я оголосив:

— Кіра! — і показав жестом.

Дівчина широко усміхнулась Оскару, показавши білі зуби. Знайомство відбулося.

— Ти його дівчина? — спитав він у Кіри і, не чекаючи відповіді, повернувся до мене. — Це та, з якою ти облажався? Чи вже інша?

«Нинішня молодь багато балакає», — подумалося мені.

— Ні, — суворо сказав я Оскару. — Ні, — чомусь м'якше уточнив я Кірі, маючи на увазі чи те, що ми не пара, чи те, що я не облажався зі своєю попередньою подругою. — Ми друзі.

— Колеги, — уточнила Кіра, як мені здалося, спеціально.

— Колеги? — перепитав я трохи ображено.

— Друзі, які працюють разом, — виправилася Кіра, жалкуючи мої почуття.

— Зрозуміло, — сказав я.

— Зрозуміло, — сказав Оскар, явно маючи на увазі щось своє, зовсім

інше.

— Я хочу їсти. Усі ці продукти мають якось поєднуватися. Хоча сумніваюся, що банка кави, огірки, макарони, цукор, сіль та батон зустрічаються в одному рецепті, — поскаржився хлопець. — А ви їсти не хочете?

— Ми хочемо, але ж ти мав намір запитати про інше: чи приготуємо ми поїсти? Доношу до відома: я готую лише бутерброди, все інше — замовляю, — сказала Кіра, звертаючись до хлопця. — Тож зараз я покажу тобі, як можна з того, що завалялось у холодильнику, приготувати стерпні бутерброди. А ти — палець потрапив мені у груди, — займися доставкою.

На кухні Оскар із Кірою ліпили бутерброди, а я ходив по квартирі з телефоном, намагаючись зробити замовлення. Рідко замовляв доставку, а якщо і замовляв, їжу завжди вибирав хтось інший, а тут у мене була місія зробити все самому. Дуже складна місія для дорослого чоловіка.

Три місяці тому до мене приходили друзі. Тоді нас у квартирі було четверо, і ми добряче повеселились, але після них гостей, окрім Оскара, я не приймав. Узагалі в мене було приємне відчуття, ніби у мені не залишилося порожнечі, все знайшло своє місце. Я подивився на кухню, як дівчина з хлопцем чаклували над їжею — на душі стало спокійно. Виявляється, що для мого щастя багато не треба. «Мені потрібна сім'я», — прозрів я. Дружина, може, діти, собака або кішка, папуга чи рибка у крайньому випадку. Невже сім'я — це так складно? Адже інші справляються з цим завданням.

— Ей, годі мріяти! Сідай, будемо їсти, — закомандувала Кіра.

На столі стояла велика тарілка з абияк нарізаним батоном. Половина хліба була рясно полита майонезом, зверху лежали порізані огірки і виднілися скибочки курячої грудки, яку я відварив собі два дні тому та яку до цього не виявив у холодильнику Оскар. Другу половину батона спритні кухарі намастили варенням, Кіра, певно, виявила консервацію, коли робила ревізію на кухні. Людина, яка готувала собі сама і непогано з цим справлялася (маю на увазі себе), була вражена, але Оскар явно сплутав мій шокований вираз обличчя із захопленням.

— Правда, офігенно?! В тебе майже нічого не було, а ми приготували поїсти, — похвалився хлопець, я ж вирішив його не розчаровувати.

Кіра підморгнула мені, мовляв, нічого зі мною не трапиться, переживу я їхні бутерброди.

— Смачно, — здивовано промимрив я, жуючи бутерброд.

— Ага, — підтвердив Оскар.

— Я майстер, — гордо відповіла Кіра, запихаючи в рот солоний огірок, що звалився з бутерброда.

Після хвилини тиші та перших бутербродів Оскар запитав:

— То де ви працюєте?

— В університеті, на одній кафедрі викладаємо, — коротко відповів я.

Тут увімкнулася Кіра:

— Ми вчимо таких дурнів, як ти, англійської. Не дуже вигідно по ЗП і зовсім нецікаво, як ти сам здогадався. Все думаю, може, настав час звільнитись? І його теж агітую, але він відмовляється, — дівчина мені підморгнула. — А мені компанія потрібна.

— Ви хороші кореші? — запитав хлопець, його мова мене не радувала.

— Більше нема з ким, — одночасно відповіли ми з Кірою, що нас розсмішило.

— Якщо все так хріново, чому ти не звалиш із того універу? — запитав у мене хлопець.

Він поставив собі за мету влізти у моє життя, я це зрозумів, але розуміння не рятувало від відповіді. «Чому?» — я зніяковів, ніхто, навіть друзі та Кіра не розпитували мене, а цей хлопчик ставив переді мною запитання, на які не було відповідей.

— Не певен, мабуть, звик. Не люблю змін, не знаю, чим іще хотів би займатися. Та й у моєму віці вже нічого не міняють, — я встав і почав шукати чашку, щоб запити їжу.

Оскар глянув на мене з недовірою і трохи з презирством, або ж мені просто здалося.

— Ну... — протягнув він. — Треба займатися тим, що подобається. Я так вирішив. Ти можеш поїхати куди хоч, в Америку чи Європу, наприклад. Подорожувати цікаво. Я би поїхав, якби знав мову.

— Усе не так просто, Оскаре, — сказав я, повертаючись на свій стілець.

— Усе просто! — втрутилася Кіра, несподівано ставши на бік

хлопця. — Ти боїшся щось змінювати, от і все. Ти — самозванець, якби не був ним, уже давно б виїхав звідси.

Я скривився. Ну, ось знову, одна й та сама історія.

— Самозванець? — перепитав Оскар.

— Так вона називає тих, хто викладає, не спілкуючись із носіями мови. Кіра вважає, якщо ти не жив або хоча б не побував у Франції, тобі заборонено нести французьку в народні маси. А позаяк я не був ні в Англії, ні у США, то не маю права викладати англійську, адже не знаю істинної мови та її культури.

— Ще скажи, що я не маю рації! Багато наших колег не можуть навіть нормально розмовляти, а щось вимагають від студентів. Так не можна!

— Хочеш сказати, що у мене погана англійська? — ми тисячу разів говорили на цю тему, але вона зачіпала мене щоразу з однаковою силою.

— Ні, — розчаровано промовила Кіра. — Визнаю, що в тебе добре виходить, навіть занадто. Талант у тебе — на диво прекрасна вимова. Але все одно так не можна. Ти маєш побувати там, мусиш розповідати студентам те, що спробував на власному досвіді, пізнав у побуті.

— А ти була десть? — зацікавився Оскар.

— Так, була і всім раджу поїхати. Подорожувати та просто жити в іншій країні дуже класно. Тобі має сподобатись, Оскаре, — Кіра облизала пальці від варення, я спішно почав шукати серветки, а Оскар уважно слухав.

— У твоєму віці я з батьками переїхала до Америки, — продовжила вона. — Ми кілька років там жили, поки батько працював за контрактом. Так склалося, що ми повернулися додому, але зрідка я їду погостювати у подруг. Недавно гостювала майже місяць. Мені подобається Америка, там усе зовсім по-іншому. Не легше, скрізь є свої проблеми, але якось вільніше. Можна стати новою людиною. Розмовляючи іншою мовою, ти набуваєш того, чого не було в тобі до цього, і робиш те, що раніше не зробив би, — очі Кіри завжди світилися, коли вона говорила про ті часи, і як би не була ненависна мені ця тема, дивитись, як дівчина запалюється від думок про пригоди та нове життя, було приємно.

— А я не був ніде... — сумно протягнув Оскар. — Я б не відмовився

стати іншою людиною. Фанатію від американців, вони простіші за наших. Не такі зациклені, а ще мені їхні традиції подобаються: пожив із родаками до вісімнадцяти — й вільний, іди та виживай, — сказав Оскар авторитетно.

— Оскаре, це не зовсім американська традиція, це тип сімейного укладу. Не завжди подібне відбувається в американських сім'ях, там теж діти інколи живуть з батьками до зрілості, а то й до старості. Крім того, ти американців у вічі не бачив — рано тобі судити, — поправив я.

— Ну, я таке бачив у кіно, і не раз, та й знайомі розповідали, — сказав Оскар ображено, потім вирішив повернутися до розмови з Кірою і спитав у неї:

— Чому ж ти ще тут?

Як на мене, Оскар не розумів, які питання не слід ставити, але Кіра не образилася, вона лише трохи згасла. Є речі, які приносять біль, але ми з ними змирилися. У розмовах вони проявляються у смутку співрозмовника, такому тихому смутку, що огортає навіть людину, яка до цього не має жодного стосунку. Вистачає кілька слів, щоби зрозуміти чуже горе.

— У мене батько хворіє вже кілька років, а мама дуже переживає за нього. Я тепер живу з ними, — Кіра помовчала та усміхнулася. — Але колись я повернуся туди, в Америку.

Нарешті я відкопав на кухні розпочату пачку серветок і передав Кірі. Дівчина подякувала, хоч і не зрозуміла, навіщо вони їй, а потім запитала Оскара в лоб:

— Ну, а в тебе є якісь проблеми?

Вона поставила питання так легко, не перестаючи їсти, ніби це була звичайна розмова. Я ж напружився, мені хотілося закричати на неї, прочитати лекцію, що не можна так лізти в душу, адже Оскар може просто піти. Але замість крику я опустив очі, вдавши, що мені взагалі нецікава його відповідь.

Хлопець помовчав, але через кілька секунд, на мій подив, спокійно сказав:

— Ну, не те, щоб я приховував... У мене з батьками не ладнається, так і виходить, що вдома я ночую рідко. А спати десь треба.

— А друзі? — запитала Кіра.

— Е-е-е-е, ну, не буду ж я в них постійно, крім того, мало у мене таких друзів, які пустять переночувати. Вони ж усі з батьками живуть. Короче, — зам'явся Оскар, в якого, ймовірно, друзів не було взагалі. — Я на вулиці тусувався, доки не так холодно було. Майже все літо у дворах провів, познайомився з крутими хлопцями, серед яких Серий та його пацани. Серий — це той високий хлопець, який тобі погрожував, — пояснив мені Оскар.

— Ті хлопці, з якими ми билися, твої друзі? — я обурився, але Кіра глянула на мене застережливо, щоб не заважав.

— Я не те, щоб у їхню банду просився... — продовжував він, виправдовуючись. — Але батьки Серого вдома рідко бувають, у нього завжди пацани зависають. Йому норм, він нікого не жене, можна навіть на ніч залишитися. У нього вдома завжди водилась їжа, хавчик ніхто не контролював, їж стільки, скільки хочеш: чипси, сухарики, ковбаса, піца. Його батьки з харчами справу мають: чи то крамницю тримають, чи возять продукти. Я, короче, не розпитував. Знаю тільки, що не бідний він, і квартира в нього хороша, навіщо так живе, не знаю... Інші такі ж, як я. Більшість у поношених речах ходила, одна пачка сигарет на всіх, але іноді у них з'являлися гроші, тоді вони йшли у відрив і дуже швидко просаджували все, що мали. Сам Серьoga хотів бути крутим чуваком, та й усі його таким вважали. А що мені? Мені б тільки поїсти та поспати, — Оскар нарешті перевів подих, змочив горло водою з моєї чашки, в очі нам він не дивився. — Ну, і так вийшло, хлопці мене взяли до себе в банду офіційно, ніби тому, що я ошивався там часто. Я думав, що все по приколу, але потім вони розповіли, звідки у них гроші. Серий запропонував до них приєднатися: типу мені ж на щось жити треба, а їм ще одна людина не завадить.

Оскар замовк, він думав, говорити чи ні. Я бачив, як йому хочеться комусь зізнатися, розповісти все, але було страшно. Він відкусив шматок бутерброда, пережував, ми зробили те саме; Кіра уважно слухала і мовчала. Після цього Оскар наважився продовжити:

— Серий разом із іншими обкрадали квартири, — Оскар мовив це і з викликом глянув на нас.

Ну, не можна сказати, що ми не здивувались, я навіть підскочив усередині: «Як крадуть? Хто краде? Куди бігти? Кому говорити?», але

змусив себе всидіти на місці.

— Часто? — спитала Кіра спокійно.

— Ну, не щодня, звісно, так, коли випадало. Так що... вони більше по наводці грабували: ламали замки там, де двері були слабенькі, завжди знали час, коли нікого вдома не буде. Крадіжки дрібні та гроші невеликі, але для нас, щоби попити, поїсти вистачало з головою. Якщо щось траплялося, прикраси чи техніка всяка, Серий віддавав комусь. Напевно, тому, хто йому інфу кидав.

— А ти що там робив? — знову запитала Кіра.

Оскар уважно глянув на нас і рознервувався.

— Да, блін! Я взагалі не хотів цим займатися! Ну, блін, хто мене годувати буде просто так? Я розумів, якщо відмовлюся — вони мене проженуть, тож погодився. Що я там робив? Як і всі! Спочатку стояв на сторожі, а потім почав ходити у квартири разом із хлопцями. Без цього ніяк — обща справа, мусить і обща відповідальність бути. Я таким раніше не займався, все тіло тремтіло, коли перший раз увійшов у чужу хату, — Оскар важко ковтнув слину, видно було, що руки в нього спітніли. — Короче, ми разом, певно, квартир п'ять обчистили, а потім посварились, і тепер вони мене «тепло» зустрічають, коли бачать. Бояться, що я розповім про них, що зараз і роблю. Чорт, даремно, напевно, вони мене б'ють, — нервово засміявся хлопець.

6.

Оскар уже не їв, він сидів і думав про своє. Може, він жалкував, що сказав нам? Розповісти свою історію двом дорослим людям було складно. Він зовсім не знав нас. Ми могли здати його в поліцію, прогнати, накричати на нього або розчаруватися в ньому. Ми з Кірою виглядали зразковими, люди із зовсім іншого світу, але чомусь я був настільки упевнений, що цей хлопець добрий, що навіть історія про крадіжки не справила на мене негативного враження. Я відчув тільки жалість, почув лише, що йому не було де переночувати та що поїсти. Але що почула Кіра? Мене турбували її думки, і я почав на неї коситися.

Вона спокійно сиділа і першою порушила мовчання.

— Знаєш, коли я жила в Америці, там не все було добре.

Оскар глянув на неї, він повільно заспокоювався, бо ніхто не тягнув його в поліцію, що вже було добрим знаком. Хлопець готовий був слухати будь-які повчальні історії зі життя Кіри, тільки б його сприймали за нормальну людину, тож дівчина продовжила.

— Батьки орендували квартиру в поганому районі, тож я ходила в не дуже хорошу школу. Крім того, коли ми переїхали, я не знала мови. Тільки ази, яким навчають у наших школах. Новенька, майже завжди мовчала і мала вигляд я не дуже в ті свої роки, — Кіра посміхнулася.

— Короче, не «огонь», — підсумував Оскар.

— Зовсім не «вогонь». Незабаром я трохи підтягнула свою англійську та познайомилася з місцевими дітьми. Мені зі самого початку стало зрозуміло, що ті хлопці та дівчата були теж не «вогонь», але тоді вони були моїми єдиними друзями. Доводилося робити те, що вони, я навіть не задумувалася, подобаються мені їхні дії чи ні. Я могла б і далі з ними дружити, якби не один випадок...

— Почекай, а що ви робили? Що у тих твоїх друзях було не так? — перебив хлопець.

Кіра на мить задумалась, але спокійно продовжила, згадуючи свої дитячі злочини:

— Ми курили траву, розбивали вікна машин, розмальовували чужі будинки та залякували інших дітей. Тоді багато місцевих шайок

займалися подібним у поганих районах Нью-Йорка, й ніхто нічого не робив, щоб зупинити їх і нас. Думаю, і тепер є такі райони, де діти поводяться як бандити, і дорослих влаштовує те, що вони роблять, — дівчині стало сумно. — Іноді ми крали речі з крамниць. Тоді вкрати було простіше, головне — не потрапити на камери чи на очі охоронцеві. Ми крали навіть те, що нам було зовсім не потрібно.

— Навіщо? — знову перебив її Оскар, не втримавши інтересу.

— Ти можеш нормально слухати? Не перебивай дівчину, — за своє зауваження я заслужив черговий зневажливий погляд, а Кіра взагалі не звернула уваги на нашу суперечку.

— Це була така гра. Ми так розважалися, нам здавалося, що красти й залишатися безкарними — весело. А потім, як я вже починала розповідати, мене впіймали в одній з крамниць із кількома футболками. Вони були навіть не мого розміру, я мала пронести їх повз охорону для інших дівчаток, які розбіглися, коли мене спіймали. Охорона супермаркету викликала мою маму: вона нічого мені не казала, не сварила, тільки плакала, дуже гірко. Мама тоді купила всі ті футболки, хоча могла цього не робити. Ті речі стали моїм покаранням: я отримала те, що не хотіла, що мені зовсім не підходило, витративши гроші, яких у моєї сім'ї тоді було небагато. Згодом я схудла і ще довго в них ходила, — Кіра розповідала, не помічаючи, як складає та розкладає серветку, її чорні короткі нігті залишали на папері смуги. — Коротко кажучи, мені вистачило сліз мами, щоби пообіцяти собі більше так не робити. А мої друзі мені в цьому допомогли — вони перестали спілкуватися зі мною, але, якби мене не зловили, не знаю, чи я зупинилася б сама, — підсумувала Кіра, а потім додала: — І ось у мене запитання: що зупинило тебе?

Я сидів здивований: тільки зараз зрозумів, що нічогосінько не знав про Кіринє дитинство. У якийсь момент навіть почав думати, що вона вигадала цю історію, аби увійти в довіру до Оскара. Але, якщо чесно, було несхоже. Раптом я відчув себе неправильним: у всіх були проблеми, тільки не в мене, і в цьому була моя проблема. Нічого подібного я не пережив, не міг нічого сказати, порадити, поспівчувати, поділитися досвідом; міг тільки сидіти та слухати.

— Розкажеш? — уточнила Кіра.

Оскар помовчав, сумнівався, але кивнув.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ